

LAAT 14DE EEUWSCHE SCHILDERIJ (NO. 584).

wonden aan polsen en enkels. De mogelijkheid dat een andere gekruisigde met dezen doek gedekt is geweest, is natuurlijk niet uitgesloten, waar kruisiging de gewone vorm van terechtstelling was; doch de plaats der nagelwonden, is geen reden dit a priori aan te nemen. De nageling door het vlak der handen en voeten is zeer weinig waarschijnlijk met het oog op inscheuring. De Turijnsche zweetdoek is een lang stuk stof van 4 M. 10 bij 1 M. 40 waarmede het lichaam van voren en van achteren gedekt was.

De zweetdoek van Veronica (Vera Icon = ware afbeelding) toont slechts het heilige gelaat.

Maar het portret, als zoodanig, daargelaten, dunkt mij, dat er geen moeilijker opgave kan zijn, dan den Heiland af te beelden. Bij deze voorstelling toch komen zooveel schijnbaar met elkander in strijd zijnde gegevens in aanmerking, dat het volmaakte

beeld wel nooit gemaakt zal worden. Toch is het, zooals ik hierboven reeds zeide, enkelen kunstenaars der middeleeuwen gelukt, eene voorstelling te geven, waaruit eene verheven inspiratie spreekt. Onder mijne XIV^{de} eeuwse beelden heb ik zoo'n Christus figuur. Zij stelt voor den geknielden Christus te Gethsemané in gebed. Het beeld is van hout en 129 cM. hoog. De tand des tijds heeft er danig aan geknaagd. Handen en voeten ontbreken en wat er over is, is tamelijk vermolmd, het hoofd van binnen geheel vergaan, maar trots dat alles is hier een zoo aangrijpende ver-

tolking van den geestestoestand van den gejaagden Heiland gegeven in de houding en het gelaat van het beeld, dat, in de beschouwing verdiept, ons de voorstelling een gebed wordt, en het ons is alsof die slotwoorden naklinken waarin de wijsheid aller eeuwen besloten ligt „Vader, uw wil geschiede”.

Het beeld is afkomstig uit Worms en ik heb het gecatalogiseerd als N°. 317; De drie bij de groep behorende apostelen zijn eveneens in mijn bezit.

No. 16 is het nummer van een zeer bijzonder beeld, waarvan de beteekenis niet zoo voor de hand ligt, als die der meeste in de middeleeuwen voorkomende plastiek; ook was mij de voorstelling lang een raadsel, tot dat ik in het handboekje van Philippi de oplossing vond. Daarin las ik, dat in de Spaansche Kapel, die zich bevindt in de Kruisgang der Basilica van Santa Maria Novella te Florence, de oostelijke wand